

[Sundhedsministeren]

Det er endvidere regeringens opfattelse, at egenbetalingen har en klart prisdæmpende effekt. På insulinområdet er der i dag i Danmark i realiteten kun én udbyder. Ved indførelse af en ordning med fuld offentlig dækning af forbrugernes udgifter til insulin er der efter regeringens opfattelse en nærliggende risiko for, at denne monopolstilling kan udnyttes til at opnå væsentlige forhøjelser af prisen på insulinprodukterne.

Gennemførelsen af lovforslaget medfører, at disse helt grundlæggende principper sættes ud af kraft for så vidt angår insulin.

På grund af de forventede konsekvenser ved en gennemførelse af lovforslaget kan regeringen ikke anbefale lovforslagets vedtagelse.

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Hermed tillader jeg mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgiftslove. (Afgiftsnedsettelse for benzin og lavenergipærer m.v. samt afgiftsforhøjelser for elektricitet og stenkul m.v.).

(Lovforslag nr. L 235).

Ved lovforslaget foreslås en nedsættelse af benzinafgiften og af afgiften af lavenergipærer m.v. Samtidig foreslås en forhøjelse af elafgiften og afgiften af stenkul og brunkul m.v.

Efter aftalen om regulering af energiafgifterne fra foråret 1986 kan energiafgifterne justeres, når råvarepriserne ændres. Regulering finder sted halvårligt.

I henhold til denne aftale tilsiger udviklingen i råolieprisen og dollarkursen, at der er grundlag for at sænke benzinafgiften og forhøje afgifterne af kul og el.

Ud over de foreslåede ændringer i energiafgiftslovene finder regeringen det energipolitisk og miljøpolitisk fordelagtigt at sænke afgiften på de såkaldte lavenergipærer.

På denne baggrund og efter drøftelse med Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti foreslår regeringen at nedsætte afgiften af blyfri benzin med 15 øre pr. liter og af blyholdig benzin med 10 øre pr. liter. Kulafgiften foreslås forhøjet med 90 kr. pr. ton for stenkul og 65 kr. pr. ton for brunkul. Elafgiften foreslås forhøjet med 0,5 øre pr. kWh. Endelig foreslås afgiften af lavenergipærer nedsat med 7,50 kr. pr. stk. og af øvrige lysstofrør m.v. med 2,50 kr. pr. stk.

Regeringen lægger vægt på, at forslaget skal ses som en samlet pakke.

Det årlige provenutab vil netto andrage godt 50 mio. kr.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale det til Tingets velvillige og hurtige behandling.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg skal herved tillade mig for det høje Folketing at fremsætte:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Lovforslag nr. L 236).

Forslaget, der omfatter i alt 830 personer, er udarbejdet efter de samme retningslinjer, som blev fulgt ved gennemførelse af de to øvrige indfødsretslove i folketingsåret 1988-89.

Med dette forslags vedtagelse vil der i dette folketingsår være naturaliseret i alt 2.424 personer.

I folketingsåret 1987-88 var antallet af naturaliserede personer 2.075.

Med disse ord anbefaler jeg lovforslaget til det høje Folketinges velvillige og hurtige behandling.

Dohrmann (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af benzin. (Nedsættelse af de samlede afgifter på benzin med 1 kr. pr. liter).

(Lovforslag nr. L 237).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forhandling om redegørelse nr. R 18:

Miljøministerens landsplanredegørelse 1988 af 19. april 1989.

(Redegørelsen anmeldt 19/4 89. Redegørelsen givet 19/4 89. Meddelelse om forhandling 19/4 89).

Forhandling**Dorte Bennedsen (S):**

Landsplanredegørelsen 1988 er, som ministeren også selv gør opmærksom på, lidt anderledes end i de foregående år, idet den i modsæt-

[Dorte Bennedsen]

ning til sine mere tematisk indrettede forgængere tager fat på den generelle problemstilling vedrørende planlægningens styremidler. I udformningen af redegørelsen har ministeren valgt det, man kunne kalde spørgeformen, forstået på den måde, at der peges på en række problemer, uden at der gives helt konkrete svar på dem.

Denne måde er i og for sig et udmærket udgangspunkt for en fordomsfri debat om den fremtidige planlægning, men den indebærer også, at redegørelsen ikke kan stå alene, når man skal søge at pejle sig frem til, hvad ministerens svar på de rejste spørgsmål er. Her må man bl.a. ty til de to debatoplæg, »Planlægningsloven« og »Enkelt og Effektivt«, som blev udsendt i vinter.

Debatten om ændring af planlægningsstyremidlerne er vigtig, men den er også vanskelig, fordi man, hvis man tillader sig lidt kritiske bemærkninger og synspunkter, let får skudt i skene, at det blot er udtryk for en reaktionær holden fast ved det gamle.

Miljøministeriets overvejelser, ideer og forslag er solgt under overskriften »Forenkling, effektivisering, afbureaukratisering«, og hvem vil med sin sunde sans i behold gå imod sådanne bestræbelser?

Socialdemokratiet bakker selvsagt fuldt op bag, at kan tingene gøres enklere og mindre bureaukratisk, skal det selvsagt ske, men det er for os en absolut forudsætning, at det som minimum skal indebære en uændret og helst en forstærket indsats for miljøbeskyttelse.

Her står vi ved et grundlæggende problem ved ministerens mange udspil denne vinter. Skal vi indlade os på en gennemgribende ændring og omlægning af et system, som har fungeret godt siden begyndelsen af 1970'erne, må det ske ud fra en overordnet fastlagt målsætning, men den målsætning, som ministeren ved forskellige lejligheder har skitseret, er så generel og dermed så upræcis, at det er overordentlig vanskeligt at se, hvorledes de foreslåede konkrete ændringer af styremidlerne de facto vil virke i forhold til målsætningen.

Nærlæsning af de forskellige oplæg – og det gælder måske ikke mindst »Enkelt og Effektivt« – efterlader det indtryk, at udgangspunktet for initiativerne har været administrativ/bureaukratisk og ikke natur-/miljømæssigt. Det virker, som om man med djævelens

vold og magt skal have nogle forenklinger igennem, uden at man egentlig har sikkerhed for, hvad effekten på miljøet bliver.

Nu vil ministeren sikkert mene, at dette er en uretfærdig bedømmelse, men ministeren kan faktisk takke sig selv og ministeriet for den, for på en række væsentlige punkter fastslår oplæggene nogle dogmer og kommer med en række påstande uden overhovedet at drøfte dem og uden at argumentere for dem, hvorefter disse dogmer bruges som udgangspunkt for de ændringer, ministeren mener skal ske. Man har valgt at se på verden gennem administrative briller, og det har så ført til den megen vægtlægning på den borgerlige regerings kongstanke om afbureaukratisering.

Hvis man i stedet som udgangspunkt havde taget Brundtlandrapporten, som faktisk opstiller en række præcise målsætninger, som Danmark bør være forpligtet til at opfylde hurtigst muligt, og havde lagt den til grund og diskuteret, hvorledes vi hurtigt, enkelt og med mindst muligt bureaukrati opnår disse mål, havde en række af de konkrete forslag haft et andet indhold. Bl.a. er jeg overbevist om, at forebyggelsen havde haft en langt mere central placering, sådan som det var tilfældet i ministerens redegørelse om mål og midler fra i efteråret. Det er endnu et eksempel på de administrative briller, at de udmærkede overvejelser fra denne redegørelse totalt er glemt i de konkrete forslag, der ser dagens lys nu.

Jeg kan af gode grunde ikke nå at kommentere alle forslagene, men jeg vil gerne for god ordens skyld indlede med at sige, at der er en række af disse forslag, Socialdemokratiet finder fornuftige og ordentlige. Det gælder f.eks. forslagene om grundvandsbeskyttelse, vandforsyning og renere teknologi, vandløbsloven og nogle andre. Dem er der ikke grund til at bruge tid på i dag. I stedet vil jeg koncentrere mig om de mere problematiske forslag.

I redegørelsens afsnit om »baghaveproblemet« siges det, at det må overvejes, om ministeren i visse tilfælde må overtage afvejningen af de lokale interessekonflikter på et tidligere tidspunkt. Desværre er der også her tale om en så løs og upræcis formulering, at det er umuligt at se, hvad det reelle indhold er. Vi er enige i, at der kan opstå »baghaveproblemer«. Lossepladserne er ét eksempel på, hvordan en sag kan gå i en sådan hårdknude, at det kræver en

[Dorte Bennedsen]

central beslutning. Men netop i sådan nogle tilfælde har ministeren et brugbart værktøj i form af sine call in-beføjelser og i muligheden for at lave landsplandirektiver. Her har vi et oplagt eksempel på, at det ikke er regelsættet, der er noget i vejen med, men at problemet snarere er manglende brug af reglerne. Mig bekendt har call-in-bestemmelserne kun været brugt ganske få gange gennem årene.

Som ministeren udtrykker sig i redegørelsen, må jeg tolke det som et ønske om at kortslutte den lokale beslutningsproces på et meget tidligt tidspunkt, og det vil sige før den almindelige offentlighedsprocedure har været kørt igennem. Hvis det er rigtigt tolket, skal det også siges meget klart her, at det får ministeren ikke Socialdemokratiets støtte til. Vi mener, at problemerne skal søges løst lokalt gennem de kommunale og amtskommunale beslutningsorganer og gennem den offentlige debat, der er knyttet til denne proces. I det tilfælde, hvor det viser sig ikke at kunne lade sig gøre, vil vi til gengæld anbefale ministeren at bruge sin call-in-beføjelse og derigennem sikre, at de samfundsmæssige interesser varetages.

I »Enkelt og Effektivt« foreslås det, at der foretages en gennemgribende modernisering og forenkling af proceduren for gennemførelse af fredningssager, og så nævnes der en række konkrete forslag, der skal have til formål at styrke fredningsnævnenes mulighed for at behandle de rejste fredningssager.

Men andetsteds i et af de mange papirer hedder det: »Der skal etableres en helhedsorienteret og samlet administration af det åbne land hos amtsrådene.« Eller sagt sådan på jævnt dansk: Fredningsnævnene skal nedlægges.

Nu begynder forvirringen at brede sig, og det lader til, at ministeren har svært ved at finde sine egne ben i denne sag. Derfor skal hun til brug for sine videre overvejelser i hvert fald ikke være i tvivl om Socialdemokratiets holdning. Vi ønsker ikke fredningsnævnene ophævet. Vi finder, at de med den særlige sammensætning med en dommer og repræsentation fra kommune og amt er med til at sikre et helheds-syn, der har vist sig nyttigt, ligesom traditionen med offentlighed og høring af alle interesserede parter har vist sig værdifuld og har været med til at styrke tilliden til de trufne afgørelser.

Men vi vil gerne være med til en modernisering af fredningsnævnene, herunder om der er

opgaver, man med fornuft kan lægge over til amterne, om det vil være gavnligt med færre lokale fredningsnævn end de 26, vi har i dag, og om man kan omlægge Overfredningsnævnets arbejde, så det får færre petitessesager, end det er vores indtryk at det har i dag.

Når vi er ved forenklingerne, vil jeg sige, at vi også kan støtte en forenkling af klagesystemet. Rent faktisk har Socialdemokratiet flere gange stillet forslag herom, men dengang havde vi ikke Miljøministeriets bevågenhed. Men enhver har jo da lov til at blive klogere.

Lad mig til sidst kommentere de forslag, der drejer sig om miljøgodkendelser kontra kvoter, afgifter og vejledning. Om disse forslag gælder det, at det er svært at tage stilling til dem, simpelt hen fordi de ikke er tilstrækkelig klart udformet. F.eks. kan kvoter og afgifter være en overordentlig fornuftig ting at anvende, hvis det sker som i CFC-handlingsplanen, hvori der indgår et system for aftrapning af kvoterne, ligesom aftaler og vejledning er værktøjer, der kan bruges langt mere i dag, men som vel at mærke kun er effektive, hvis de om fornødent kan følges op med påbud eller forbud.

Ministerens foreslår også, at der fremover skal gives langt færre forhåndsgodkendelser. Det kan vi tilslutte os, i det omfang de skal afløses af branchegodkendelser, hvor miljøkrav og emissionsnormer er fastlagt. Men vi kan ikke følge ministeren, når hun vil undtage en lang række virksomheder fra at skulle have forhåndsgodkendelser uden at sætte andet i stedet. Det er faktisk vores indtryk, at virksomhederne generelt set har været glade for forhåndsgodkendelsessystemet af to årsager, dels at når de kendte kravene på forhånd, kunne de indrette produktionsapparatet efter det, og dels og måske ikke mindst at så undgik de nye krav i godkendelsesperioden.

Ministerens forslag vil indebære, at kommuner og amter efterfølgende vil være nødt til at komme med krav og påbud, som det alt andet lige vil være dyrere for virksomhederne at opfylde, end hvis de havde kendt dem fra starten. Jeg tror, der er god grund til at frygte, at denne kendsgerning vil medføre, at de lokale myndigheder vil være meget tilbageholdende med at opstille efterfølgende påbud, endsige forbud, og det vil i sidste instans sige, at forslaget betyder en svækkelse af miljøbeskyttelsen.

[Dorte Bennedsen]

Sammenfattende kan jeg sige, at der blandt de forslag, ministeren stiller, er tanker og ideer, vi fuldt ud kan støtte. For en del forslags vedkommende kan vi klart melde, at vi er imod dem. Men for hovedparten af forslagene vedkommende må vi desværre konstatere, at de er så uklart formuleret, at det er umuligt at sige, om de fører til den postulerede styrkesle af miljøindsatsen eller de tværtimod vil medføre en svækkelse.

Vi mener at kunne se en tendens til, at man vil svække indsatsen i mindre og lokale sager, og det vil efter vores opfattelse være et uacceptabelt tilbageskridt, men vores endelige vurdering må naturligvis afvente den nærmere konkretisering af forslagene.

Hans Kofoed (KF):

Indledningsvis vil jeg gerne takke ministeren for dette års landsplanredegørelse, som kan blive den sidste af denne art, idet ministeren jo allerede lægger op til, at en redegørelse eventuelt kun skal ske ved hvert regeringsskifte.

Hvis det ellers lykkes at nå frem til en forenkling – hvilket vi naturligvis gerne vil medvirke til – ser vi det som en meget positiv udvikling.

Landsplanredegørelsen for 1988 er da også af en noget anden form end den, Folketinget sædvanligvis præsenteres for. Der er her mere tale om en drøftelse af såvel form som indhold. Det er redegørelsen bestemt ikke blevet mindre interessant af – snarere tværtimod.

Debatoplægget er interessant, men det indeholder unægtelig også konflikter. Ministeren har da også allerede tilkendegivet, at de nuværende styringsmidler på planlægningsområdet er utilstrækkelige og uhensigtsmæssige. Dertil kommer, at visse af lovgivningsområderne er præget af uoverskuelighed og bureaukrati.

Det er vel også derfor, ministeren er gået i gang med en grundig hovedrengøring i sit ministeriums lovkompleks. De nuværende otte love på planlægningsområdet ønskes samlet til én, og der er initiativer på vej på hele miljøområdet.

Set fra et konservativt synspunkt er disse initiativer positive. Det må være ønskeligt, at vi også på dette område kan forenkle lovgivningen. Det er svært for befolkningen at finde rundt i et lovområde, der har fået lov til at formere sig ved knopskydning. Jeg mener, at ministeren selv har anvendt dette ord.

Netop planlægningsområdet er jo et område, der vedrører den enkeltes hverdag, om end ikke særlig synligt. Derfor er det naturligvis overordentlig vigtigt, at vi får et system, som borgerne kan gennemskue. Alene af den grund er den igangværende regelsanering vigtig. Hele dette område er i lighed med flere andre områder blevet for bureaukratisk og meget svært at administrere, og derfor er dette initiativ velgrundet og fornuftigt.

Det skal således understreges, at vi ser det oprydningsarbejde, som nu gennemføres på planlægningsområdet, i sammenhæng med regeringens forenkling af bureaukratiet, hvis mål jo netop er at gøre tingene enklere og mere gennemskueligt for den enkelte borger.

En af landsplanlægningens opgaver er at fastlægge rammerne for den planlægning, der gennemføres i amter og kommuner. Det er afgørende for Det Konservative Folkeparti, at den decentralisering, som dermed er gennemført på dette område, bevares. På den anden side er vi enige i, at det kan være nødvendigt at sikre, at den nationale planlægning ikke udhules som følge af denne decentralisering.

Ministeren understreger selv i handlingsplanredegørelsen, at landsplanlægningen bl.a. skal være en afvejning af disse to interesser: overordnet nationalt og kommunalt/amtskommunalt. Det vil netop være problemstillinger, der sættes op mod hinanden. Det er vigtigt for os, at planlægningen giver mulighed for en overordnet politik. Det må gøres på en sådan måde, at kommunerne selv får mulighed for at påvirke og beslutte, men det må tillige sikres, at det decentrale system også pålægges at løse opgaven og ikke fristes til at bevæge de ikke særlig populære aktiviteter over til statens planlægning.

Redegørelsen beskæftiger sig også med enkelte af disse »baghaveproblemer« – et nyt ord, der er indført i debatten, men ganske betegnende for de problemer, der er med en række større opgavers placering. Der er i redegørelsen nævnt eksempler på placering af nye lossepladser, og der er sikkert mange, der ude i vores kommunale system vil nikke genkendende til den problemstilling. Men der er naturligvis en række andre problemer. Alle vil f.eks. gerne have tv, men ingen vil have de nødvendige antenner. Vi har også set problemerne med placering af en ny kortbølgesender. Der kan være virk-

[Hans Kofoed]

somheder, som vi gerne vil knytte til os, men som indimellem kan være svære at placere. Der findes mange andre eksempler, der kunne tages frem, men også visse fritidsaktiviteter kan være svære at placere. Lad mig bare tage et enkelt område: skydebaneproblematikken.

Denne holdning til »baghaveproblemet« kan på den ene side være ganske positiv, fordi den vidner om en større miljøbevidsthed i befolkningen, og på den anden side understreger den, at der er aktiviteter, der må løses på overordnet plan.

Der er ingen tvivl om, at disse konflikter ikke bliver færre i de kommende år. Det må alligevel fastholdes, at Det Konservative Folkeparti vil arbejde for, at de flest mulige afgørelser kommer til at ligge på lokalt plan. Vi er imidlertid parate til at diskutere, om der i visse sager skal være mulighed for en statslig indgriben.

I de senere år har der været eksempler på, at det kan være svært at placere virksomheder i enkelte lokalområder.

Befolkningen vil gerne have arbejdspladserne, men virksomheden skal bare ikke ligge netop dér. Det har ofte til følge, at virksomhederne, hvis der ikke kan findes anden placering, måske placeres uden for Danmarks grænser. Det er selvfølgelig forståeligt, at der indimellem protesteres, hvis det f.eks. drejer sig om en forurenende virksomhed. Imidlertid må vor planlægning være således, at der bliver mulighed for, at virksomheder kan etablere sig uden alt for mange umulige vilkår. Det har Danmark ikke råd til at forlange.

Derfor er det nødvendigt, at vi gennemfører en samlet planlægning, som tager hensyn til både økonomi og miljø. Landsplanredegørelsen slår fast, at landsplanlægningen skal sikre, at beslutningerne tages ud fra et helhedssyn. Dette indebærer ikke alene, at de enkelte interesser skal afvejes, før der træffes beslutninger, det indebærer også, at de lokale afgørelser skal træffes i overensstemmelse med de nationale interesser. Denne integrering af miljø og økonomi har Det Konservative Folkeparti understreget kraftigt i den miljøpolitiske debat, og vi gør det igen.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at Det Konservative Folkeparti gerne deltager i debatten om den fremtidige landsplanlægning. Vi er tilfredse med ministerens redegørelse, som også lægger op til en løbende planlægning.

Leif Hermann (SF):

Miljøministeren skal ikke have utak for at have fremlagt landsplanredegørelsen for 1988 til debat her i salen. Vi har faktisk selv bedt om det, og vi vil gerne takke for, at ministeren har imødekommet vort ønske.

Det er – foreløbig i hvert fald – den eneste mulighed, vi har for at påvirke den konkrete udmøntning af de debatoplæg, der hedder »Enkelt og Effektivt« og »Planlægningsloven«. Det er en overordentlig kompliceret opgave. Hele debatten om »Enkelt og Effektivt« har været omfattende, jeg tror endda overraskende omfattende, og det er næppe for meget sagt, at kritikken af de to debatoplæg har været ganske voldsom.

Man skulle derfor have troet, at ministeren i landsplanredegørelsen som grundlag for den videre debat – og også som grundlag for det videre arbejde med de lovudkast, der skal føre frem til forenklingerne, og som vi skal tage stilling til til efteråret – havde givet os et noget mere håndgribeligt og konkret udgangspunkt.

Det havde vi vel navnlig grund til at tro, fordi ministeren kort tid før påske ved en pressekonference meddelte, at de overordnede retningslinjer for efterårets lovforenklingsprojekter, som mildt sagt er overordentlig ambitiøse, nu var fastlagt. Debatten er derfor så at sige på forhånd bundet til at blive en slags forpostfægtning, og det egentlige politiske slag skal slås, når arbejdet med de uhyre omfattende detaljer er afsluttet. Når detailarbejdet er af et sådant omfang, vil det være vanskeligt at få politisk indflydelse.

Det havde altså været ønskeligt, om ministeren på et tidligere tidspunkt efter den debat, vi havde i Miljøministeriet den 13. januar, havde fundet anledning til at inddrage udvalget i en politisk og mere principiel drøftelse. Det, der skete den 13. januar, var jo i realiteten, at enkelte af Miljøudvalgets medlemmer havde en drøftelse med ministerens embedsmænd, og vupti er derefter de afgørende principielle beslutninger truffet.

Først og fremmest savnes der stadig den afgørende og grundlæggende argumentation for de omfattende ændringer, der forestår såvel på det egentlige miljø- og naturbeskyttelsesområde som på planlægningsområdet. Trods ihærdige opfordringer har ministeren heller ikke bekvemmet sig til at angive, hvilke forbedringer af

[Lølf Hermann]

natur- og miljømæssig art der er i sigte som en konsekvens af de lovændringer, der er bebudet. Hvad vi hidtil har stiftet bekendtskab med, har i hvert fald ikke gjort os klogere. Det er stadig således, at den kritik, der er rettet mod debatindlæggene, og som også falder tilbage på afbureaukratiseringsplanen, ikke er besvaret, al den stund ministeren ikke seriøst har taget til genmæle mod, at lovforenklingsproceduren udelukkende skulle basere sig på et ønske om bureaukratiske forenklinger.

Om den kommende planlægningslov siger ministeren bl.a., at de landsplanmæssige styringsmidler skal gøres klarere og mere effektive. Man spørger sig selv, hvad det egentlig vil sige. Og så viser det sig, når vi bliver konkrete, at det bl.a. handler om nogle »baghaveproblemer«, som ministeren kalder det. Jeg har forstået »baghaveproblemerne« som et klart udtryk for, at den miljøbevidsthed, der er slået igennem her i landet i de senere år, er opstået som en konsekvens af et svigt i forholdet mellem borgere og myndigheder.

Når placeringen af TV 2-masterne har givet anledning til problemer, skyldes det frygten hos borgerne for, at de ikke i tilstrækkeligt omfang tages med på råd om de konkrete placeringer. Hverken jeg eller andre har på noget tidspunkt været af den opfattelse, at borgerne ikke ville have disse TV 2-master. Problemet er opstået på grund af en frygt for og en viden om, at man bliver tromlet hen over hovedet, og på grund af bevidstheden om, at hele den demokratiske tankegang, der ligger bag planlovgivningen i øvrigt, har lidt en krank skæbne. Hver gang borgerne har protesteret, er de ganske enkelt blevet stemt ned.

Hvis det var således, at man måske i højere grad havde benyttet borgernes bevidsthed om deres eget værd og om deres egen position i planlægningsprocessen til at tage en reel diskussion op med dem, til at præsentere dem for nogle alternativer, de kunne vælge imellem, tror jeg også, at de »baghaveproblemer«, som ministeren taler om kan være vanskelige, og som åbenbart bl.a. skal medføre, at man skærper landsplaninstrumenterne, kunne være løst på en helt, helt anden og langt mere tilfredsstillende måde.

I stedet havner ministeren i den situation, at man ikke rigtig ved, hvad man skal bruge den borgerlige miljøbevidsthed til. Ministeren læg-

ger op til at sige: Så må jeg bruge nogle landsplanbeføjelser noget mere effektivt og måske noget hurtigere, når tingene er gået i hårdknude.

Er det den rigtige måde at tolke signalerne fra borgerne på, at man siger: Når der skal være så meget vrøvl, så bestemmer jeg? For det er jo i realiteten det, man siger. Det er ikke udslag af en ægte demokratisk tankegang. Og skal det så være således, at når ministeren har bestemt, er anke- og indsigelsesmulighederne bortfaldet? Det får vi intet svar på ved at læse ministerens redegørelse.

Men lad os tage et eksempel: For ikke ret lang tid siden var der en vældig diskussion om placeringen af et Kommunekemi II i årensplaningsanlægget ved Løgstør. Sagen er ikke færdigbehandlet endnu i Nordjyllands Amtsråd, og der er stadig væk en del borgeruro i området. Nu er det jo selvfølgelig oplagt, at et eller andet sted skal disse virksomheder – som selvfølgelig har nogle miljømæssige gener knyttet til sig, deres gode formål ufortalt – placeres.

Kunne man ved en mere åben procedure og en mere demokratisk indstilling have klaret problemet i Løgstør? Kunne man fra de lokale myndigheders side have spillet langt, langt mere sammen med befolkningen, end det faktisk skete, hvor man i stedet skabte en konfrontation? Er det det problem, ministeren vil løse med sine landsplandirektiver i fremtiden? Og hvorfor er ministeren så ikke allerede gået ind nu og har forsøgt at løse problemet med et landsplandirektiv?

På mig virker det, som om ministeren helst vil holde sig til det overordnede, når hun taler om behovet for en forstærket planlægningsindsats ud fra et helhedssyn, så lokale og nationale interesser bindes sammen. Det lyder jo kønt, må man sige. Men hvad betyder det?

Vi ved, at zoneloven skal forsvinde som selvstændig lov. Vi ved også, at kompetencen til at bestemme i det åbne land skal henlægges til amtsrådene. Men skal amtsrådene bestemme det hele i det åbne land? Og hvilke beføjelser skal amtsrådene have i det åbne land?

Fru Dorte Bennedsen har været inde på, at det nok indebærer, at fredningsnævnene skal væk. Det fremgik i hvert fald af dagspressen efter ministerens pressekonference, at det nok var tanken. Men endnu har vi ikke fået nogen selvstændig begrundelse for, at disse frednings-

[Lølf Hermann]

nævn skal væk. Hvorfor udgør de en eller anden form for torn i øjet på nogle? Det kan ikke være økonomien. Er det proceduren for fredningsnævnenes virksomhed, så kan den givetvis forenkles uden at ophæve fredningsnævnenes myndighed.

Hvad mener ministeren med, at afformaliseringen af sektorplanlægningen skal fortsætte og i fremtiden koncentrerer om den fysiske planlægning, der sammenfatter og afvejer de forskellige sektorinteresser? Hermed er der vel lagt klart op til en endnu større svækkelse af sektorplanlægningen end den, der blev gennemført i ministerens forgængers tid.

Hvordan vil ministeren indpasse afvejningen i landbruget af landbrugets miljø- og naturbeskyttelse, byudvikling, energiforsyning, spildevandsplanlægningsinteresser osv., når det skal gennemføres både i regionplanlægning og i kommuneplanlægning, som ministeren siger skal følges ad, uden kontrolmekanismer, uden formelle krav til underliggende sektorplaner? Hvordan skal det forstås, når det samtidig er således, at den indholdsmæssige dækning af kommuneplanlægningen eksempelvis skal forenkles, som det hedder? Og hvad ligger der i ordet »forenkles«? Planlægningslovens oplæg var faktisk, at alle krav til indholdet af kommuneplanerne skulle forsvinde.

Før ministeren kan svare på disse spørgsmål, kan det ikke forventes, at vi på et seriøst grundlag skal deltage i debatten om landsplanlægningens værktøjer, for vi ved faktisk ikke præcist, hvad de skal bruges til ud over, at de skal styrkes og indsatsen forstærkes. Det er muligt, at nogle af svarene kommer her i salen under denne her debat. Ministerens oplæg har bare ikke givet dem, det har end ikke antydet dem.

Hanne Severinsen (V):

Der er tradition for, at miljøministeren i sin årlige landsplanredegørelse sender nogle signaler ud om et vigtigt tema. Denne landsplanredegørelses tema: decentralisering, afbureaukratisering og statslige interesser, kan nok for tjene en debat i folketingssalen.

I Venstre vil vi gerne udtrykke en anerkendelse af ministeren for det arbejde, der er sat i gang med »Enkelt og Effektivt«. Netop i et kommunalt valgår bliver det en vældig udfordring at forenkle landsplanlægningens styringsmidler. Hovedmålsætningen må være, at

decentraliseringen og selvforvaltningen bliver mere reel, men det kræver også, at kommunerne løfter denne opgave i stedet for at sende alle besværlighederne tilbage til staten.

Jeg er glad for, at ministeren understreger, at formålet med landsplanlægningen ikke er at udarbejde en fast og stiv landsplan én gang for alle. Landsplanlægning er en løbende proces, der via analyser og undersøgelser, vurderinger og omprioriteringer skal søge at forudsige den fremtidige udvikling og tilpasse den til den langsigtede politiske målsætning i samfundet. Det er jeg helt enig i, og jeg mener, at planlægning har den funktion, at den skal gøre os mere bevidste over for fremtidens muligheder, og det, det gælder om, er at undgå, at man får lavet så snærende bånd, at en senere udvikling vil blive hæmmet. Vi lever ikke i et planøkonomisk samfund, vi har en dynamisk udvikling, som hele tiden skal tilpasses ny viden og ny erfaring.

Intentionerne med de nuværende planlove var i og for sig gode nok, nemlig rammestyring og decentralisering. Men der er alt for mange formkrav og alt for mange snærende bånd – specielt når det gælder sektorplanlægningen – der mange gange har udviklet sig til rituelle sammenskrivninger til brug for arkivhylderne ude i kommunerne og amterne. Også lokalplanerne, der jo skulle være instrument for borgernes deltagelse i debatten om deres områdes fremtid, har vist sig i praksis at fungere mindre tilfredsstillende, i hvert fald i nogle kommuner. Det hænger nok sammen med, at kommunerne har været forpligtede til først at lægge ud med et færdigt udkast, før borgerne blev hørt. Det har ført til, at høringsproceduren i nogle tilfælde er blevet oplevet som formålsløs og frustrerende, når kommunalbestyrelsen alligevel har vedtaget det, den først gik ud med, efter at have hørt på alle protesterne. Det har virket som tidsspilde både for kommunalbestyrelse og for borgergrupper.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi i stedet lægger nogle principper ud til debat på et så tidligt tidspunkt som muligt, hvad enten det gælder de lokale prioriteringer, eller det gælder de landspolitiske, overordnede principper. Det vil give en mere reel politisk debat og forhindre, at de overordnede målsætninger drukner, fordi de blandes sammen med de rene petisser. Hvis borgerdeltagelsen virkelig skal være effektiv og have gode muligheder, skal man også tale i klar

[Hanne Severinsen]

tekst uden for mange af de formaliteter, der i dag ødelægger debatten.

Det er vigtigt, at vi for fremtiden også undgår for megen dobbeltadministration. Princippet må være, at så meget som muligt lægges ud. Statslige opgaver kan varetages af amterne og amtslige opgaver af kommunerne. Vi håber også, at der bliver tale om en reel decentralisering af by- og landzonenloven.

Men netop når man øger decentraliseringen og selvforvaltningen, må man også acceptere, at afgørelserne bliver forskellige lokalt. Men disse lokalt betingede forskelle kræver også, at vi har en samlet landsplanlægning, som jeg ser som den ramme, der afbalancerer på den ene side de nationale interesser og på den anden side hensynet til størst mulig frihed og størst muligt råderum. Det stiller store krav til klarhed og gennemsækelighed: Hvad er det, staten gerne vil sikre, det skal kommunerne vide, så de kan indarbejde det i deres planlægning.

Ministeren nævner i den forbindelse det såkaldte baghaveproblem: Alle vil gerne af med affaldet – ingen vil have, at lossepladsen ligger på nabogrunden. Vi vil gerne se TV 2, men masten skal placeres i en anden kommune. Ministeren nævner, at det her kan blive nødvendigt for staten at gribe ind for at sikre, at sådanne opgaver rent faktisk bliver løst.

I den forbindelse vil jeg omvendt gerne pege på, at kommunerne ved at vise sig opgaven voksen kan undgå, at det hele skal styres centralt. Decentraliseringens bagside set med kommunalbestyrelsens øjne kan være, at ansvaret nu hviler på kommunalbestyrelsens medlemmer. Desværre ser vi alt for ofte, at kommunalbestyrelserne reagerer ved at bede staten om at løse de ubehagelige problemer. Det er helt øjensynligt nemmere for nogle kommuner at klare protesterne fra beboergrupper med henvisning til et statsligt cirkulære, end det er selv at begrunde, hvorfor en upopulær beslutning er nødvendig.

Forsvarsministeren kan eksempelvis fortælle, at sådan noget som at få kommuner til at lave lokalplaner for skydebaner ikke er spor nemt, og så må staten gribe ind. Det er en særdeles uheldig udvikling, fordi det er noget, som er med til at give en forflygtigelse af det kommunale ansvar. Jeg tror, at løsningen på det er den samme, som når det gælder kommunernes forhold til økonomien. Staten må melde ud,

hvilke opgaver kommunen forventes at løse, men den konkrete udformning må kommunerne selv tage ansvaret for. Det er det sundeste, for så undgår vi, at ministeren bliver nødt til at bruge sine beføjelser til at gribe ind.

I Venstre håber vi, at der for alvor kommer gang i bestræbelserne for at forenkle og decentralisere, men vi håber også på, at kommunerne lever op til det ansvar, som derved bliver deres. De skal for fremtiden ikke administrere med næsen nede i cirkulærebunken, men administrere med sund sans inden for de fastlagte ramkestyringsmålsætninger.

Et af formålene med landsplanlægningen er, at vi skal skabe lige udviklingsmuligheder i det land. Debatten om det skæve Danmark har fået en ny dimension i de senere år, hvor der har været større erhvervsudvikling i Vestdanmark end i Østdanmark, samtidig med at administrationsarbejdspladsernes antal stadig øges i det østlige Danmark. Der består også mange skævheder på det uddannelsesmæssige område, på infrastrukturen osv., ligesom lovenes relevans opleves meget forskelligt i forskellige områder af landet. Måske kunne en forenkling og decentralisering også her bidrage til, at man fik de løsninger, der passede lokalt, og dermed skabte lige udviklingsmuligheder, som også gerne må omfatte mulighed for forskellighed.

I Venstre glæder vi os til at deltage i dette arbejde.

Knud Lind (FP):

Venstre glæder sig til at deltage i dette arbejde, som bl.a. består i, at det nære samfund, som Venstre altid taler så smukt og varmt om, decentraliseringen, ikke får gode vilkår, vil jeg blot sige til Venstres ordfører.

Da jeg læste miljøministerens landsplanredegørelse, kom jeg til at tænke på det gamle ordsprog om, at man ikke kan både blæse og have mel i munden. Det er faktisk en af de ting, man forsøger i ministerens redegørelse. På den ene side siger ministeren, at det er regeringens opfattelse, at decentraliseringen skal fastholdes og udbygges. På den anden side siger man, at miljøministeren kan overtage hele planlægningen fra start til slut, og at decentraliseringen skal modsvares af en tydelig, klar markering af statslige interesser. Det er faktisk lidt svært at få til at gå op i en højere enhed. Det er muligt, at miljøministeren kan gøre det. Vi kan dog fra

[Knud Lind]

Fremskridtspartiets side tilslutte os, at der skabes mulighed for en klarere fordeling af opgaverne mellem staten og de kommunale råd. Så langt kan vi da gå.

Skal man se på ministerens landsplanredegørelse, indeholder den imidlertid et klart budskab. Dette budskab lyder i virkeligheden således: Staten skal gribe mere ind i det enkelte menneskes tilværelse; staten skal gribe ind i erhvervslivets frie rådighedsret. Det er det bagvedliggende klare budskab, der er tale om her. Det er næsten rumænske forhold, når man taler om, at planlægningen skal sikre, at arbejdspladser og boliger placeres hensigtsmæssigt i forhold til en effektiv betjening med kollektiv trafik og i forhold til den bedst mulige udnyttelse af det eksisterende vejnet. Man kunne ikke have gjort det bedre i Rumænien, og man skal i den forbindelse tage højde for Danmarks lidenhed, og at vejnettet er udnyttet, så uagtet hvor man placerer en fabrik eller boligmasse, er det ikke megen vej, der skal bygges, før der er en god forbindelse til det øvrige vejnet. Så det er en sludder for en sladder, men det virker, som om det er rent rumænske forhold.

Man vil også gribe ind i placeringen af sommerhuse og feriehoteller, som man mener vil være til skade for naturen. Miljøministeren fremhæver placeringen af naturgasnettet, tv-sendemaster og Storebæltsbroen som eksempler på, hvordan man på en fornuftig måde har bundet landet bedre sammen. Jeg finder, at hverken naturgas eller Storebæltsforbindelsen vedrører de projekter, som man bør rose sig mest af i den sammenhæng. Storebæltsforbindelsen kunne såmænd være bygget for adskillige år siden, hvis ikke skiftende regeringer partout mente; at den skulle bygges for statsmidler, i stedet for at få bygget den i privat regi. Her kan man i hvert fald ikke genere de lokale for, at det ligefrem er dem, der har spændt ben for Storebæltsforbindelsen. Det er regeringens ansvar, at den ikke for længst er bygget.

De nye landsplanopgaver, som ministeren berører i sin redegørelse, er en lands- og regionplanlægning, som skal udpege områder, hvor der f.eks. skal plantes ny skov. Det skal nu være nogle tilfældigt valgte kommunalbestyrelses- og amtsrådsmedlemmer sammen med nogle skrivebordsgeneraler i Miljøstyrelsen, som skal finde ud af, hvor der skal plantes ny skov. Det skal ikke længere forblive i privat regi – sådan

kan man forstå det, når man ser ministerens lovforslag – som i årtusinder har bevist, at det er i stand til at bevare skovene. Vi skal regne med, at to tredjedele af den eksisterende skov er privat skov.

Inden for det landbrugsmæssige kører man videre i samme spor, f.eks. inden for naturgenopretningsloven, idet man kalder det forbedringer af landbrugsstrukturens effektivitet. Det er oversat til marginaljorder, og man bebuder, at der er nye miljøkrav på vej; som eksempel nævner man det videre arbejde – jeg tør næsten ikke sige det – med Brundtlandrapportens anbefalinger. Man kan efterhånden ikke skrive en eneste sætning i en eller anden redegørelse, uden at man hiver denne miljøbibel frem i tide og utide. Det er til at få myrekryb af.

Der er dog nogle ting i miljøministerens redegørelse, som vi kan tilslutte os, bl.a. det, som ministeren så smukt kalder baghaveproblemet eller »ikke i min baghave«. Det er et spørgsmål om placeringen, hvor vi i flere år har oplevet, at de enkelte kommuner har vægret sig ved at få placeret en losseplads netop i deres kommune. Ifølge ministerens redegørelse skal ministeren i stedet præcist udpege, hvor de pågældende anlæg skal placeres, og ministeren nævner i sin redegørelse, at der er mange kommuner, hvor det af hensyn til grundvandet ikke er muligt at deponere affald forsvarligt.

Det kan jeg fuldstændigt give ministeren ret i og tilslutte mig. Derfor har det også været fuldstændig ubegribeligt for mig, at Miljøstyrelsen f.eks. kunne godkende, at I/S Fasan i Sydsjælland kunne få tilladelse til at placere en storlosseplads nede i en grusgrav i Fladså Kommune oven på kommunens eneste kendte grundvandsreservoir. Det var en sag, som gik helt ind, og man kan ikke sige, at det var kommunen, der forsøgte at sende den alle mulige andre steder hen. Ministeren har faktisk også nogle eksempler på, hvordan man på Affaldskontoretovre i ministerens regi kan rode og lægge lossepladser ude i gamle grusgrave, hvor man i forvejen er nået helt ned til grundvandet. Jeg håber, at det i hvert fald bliver forbedret i det nye – det vil jeg gerne bede ministeren om at bekræfte.

Det er således ikke nok, at ministeren får kompetence til at træffe overordnede beslutninger eller vetoret, som ministeren kalder det, hvis ikke Miljøstyrelsens Affaldskontor samti-

[Knud Lind]

dig er i stand til at vurdere de risici, der er til stede for så vidt angår grundvand m.v.

Som tidligere sagt er vi tilfredse med, at miljøministeren vil sikre, at staten har mulighed for at afgøre de sager, som går i hårdknude lokalt.

Når Fremskridtspartiet er lidt skeptisk – for det er vi – skyldes det, at befolkningen og i særdeleshed vores stakkels erhvervsliv i adskillige år har været udsat for disse miljømæssige dommedagsprofeter, som i tide og utide maler fanden på væggen. Det sidste eksempel inden for miljøflipperiet kunne man se i TV-A søndag, hvor man nu havde fundet ud af, at støvsugerposerne skulle indsamles specielt, idet det var farligt kemikalieaffald og skulle sendes til Kommunekemi.

Den ene miljøhovsaløsning efter den anden ser efterhånden dagens lys, og hver gang kan man se miljøministeren træde frem i fjernsynet og bekræfte, at lige netop dette problem, som man nu fremholder, er meget farligt og et meget vigtigt miljøproblem, selv om dokumentationen ofte er tyndbenet. Den ene dag kan man høre, hvor farlig asbest er, og straks begynder man at rive lofter ned ude i kommunerne og ofrer millioner af kroner på restaurering. Når man så er færdig, kan man høre de samme miljøprofeter tale om, at det nok ikke er så farligt alligevel, alt imens Miljøministeriet har fuldt tryk på trykkermaskinen og laver den ene presmeddelelse efter den anden. Her kunne ministeren sætte ind med en planlægning i første omgang.

Fremskridtspartiet har også interesse i at bevare et godt miljø, men vi vil ikke være med til disse miljømæssige hovsaløsninger, hvor man øser milliarder af kroner ud ad vinduet, hvorefter det viser sig at være komplet spildt. Det eneste resultat, man opnår, er, at man forringer dansk erhvervslivs konkurrenceevne i forhold til vores konkurrenter i EF.

Hvis miljøhovsaløsningerne får lov til at fortsætte, som de hidtil har gjort, er der en hel del af de erhvervsfjendske foranstaltninger og love, som miljøministeren har lagt navn til, og som miljøministeren fremover også vil lægge navn til, som vil være komplet overflødige, fordi der ganske enkelt ikke vil være noget erhvervsliv tilbage, hvis man fortsætter i samme skure. Ministerens forfejlede vandmiljøplan er et godt eksempel på det, jeg her har sagt.

Marianne Jelved (RV):

Jeg lyttede til hr. Knud Linds indlæg og spekulerede på, hvor jeg dog havde hørt det før, og jeg kom til at mindes forrige folketingssamling, hvor vi havde et andet parti herinde, der hed Fælles Kurs.

Jeg har også lyttet til den øvrige række af ordførere, der har været heroppe, og jeg må sige, at Socialdemokratiets ordfører og SF's ordfører gav mig anledning til at notere, at der måske kan være noget rigtigt i, som nogle pædago­ger siger, at det åbenbart er svært at læse indenad. Sjældent har jeg mødt så mange misforståelser på grundlag af så relativt få sider.

Jeg vil sige tak til miljøministeren for en åben, konstruktiv redegørelse. Det er anerkendelsesværdigt, at styringsmidlerne i landsplanlægningen diskuteres netop på dette tidspunkt i den proces, vi er i, med forenkling af lovgivning, tydeliggørelse af sammenhænge og ønsket om decentralisering, hvor ansvar og beføjelser hænger sammen, dvs. følges ad og følges længere ud og tættere på borgerne.

Helhedssyn, optimal ressourceudnyttelse, prioritering, forebyggelse, bevaringshensyn, afvejning af forskellige hensyn, klar opgavefordeling er nogle af nøgleordene, som sender nogle klare signaler om hensigten med denne redegørelse.

I Det Radikale Venstre er vi enige om, at det er vigtigt med langsigtede politiske målsætninger. Vi er enige i, at det er vigtigt med fastsættelse af klare rammer for den decentrale planlægning, også på en sådan måde, at nationale synspunkter og krav indgår. Vi er også enige i, at det er vigtigt, at det diskuteres, hvorledes konflikter i forbindelse med modstridende interesser kan løses, f.eks. det, der bliver kaldt baghaveproblemet. Det er ganske klart, at sådanne konflikter ikke kan løses fra skriveborde. Der må i lokalområdet, dvs. på selve stedet, forhandles alternativer, diskuteres, og forskellige interesser må afvejes i et samarbejde med lokale myndigheder og borgere.

Jeg lagde mærke til hr. Leif Hermanns mæ­nende beskrivelse af de problemer, og jeg er enig i de beskrivelser, men jeg synes, at hr. Leif Hermann ganske overser, at det, der står i redegørelsen, er en åbning fra ministerens side for en diskussion af, hvorledes vi kan løse disse problemer. Ministeren har faktisk ikke beskrevet løsningen. SF er åbenbart enig i, at tilstan-

[Marianne Jelved]

dene i dag ikke er gode nok. Jeg er spændt på at få SF's budskab om, hvordan vi løser problemerne.

Vi er også enige i den radikale gruppe om, at decentralisering, større frihed til lokalområderne, kræver en diskussion af, hvad det skal medføre af ændringer af styringsinstrumenterne, og af, hvordan vi imødekommer behovet for, at de nationale interesser, der fastsættes herinde i dette Ting, også tilgodeses i en anden form for planlægning, der bygger på mere decentralisering.

Der er megen kritik af det bestående. Nu er der åbnet for en diskussion af, hvordan vi gør det bedre. Denne åbenhed mødes med en kritik, som giver én en fornemmelse af, at bevarelse af det bestående foretrækkes frem for en diskussion om løsning af de eksisterende kritikpunkter.

Øget decentralisering kræver tidligere udmeldinger fra centralt hold, det er logisk. Det kræver også tidligere inddragelse af borgerne i processen, end vi har i dag. Det er vi enige i i Det Radikale Venstre; vi vil gerne diskutere disse forhold åbent og fordomsfrit. Jeg skal derfor til slut takke ministeren for, at diskussionen er åbnet.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det er jo altid så herligt, at der er sådan en skolemester til at drage konklusionen om, hvad eleverne har forstået på grundlag af de tekster, der er fremlagt.

Jeg vil gerne sige til fru Marianne Jelved, at jeg ikke har misforstået, hvad det er, ministeren vil. Jeg har spurgt, hvad det er, ministeren vil.

Fru Marianne Jelved siger, at der foreligger en åbning fra ministerens side om, hvorledes vi kan løse de problemer. Ja! Den ene åbning består i, at ministeren ensidigt fastlægger, hvordan de skal løses. Hvori består den anden? Den har vi ikke set noget til.

Så efterlyste fru Marianne Jelved SF's bud på, hvordan vi kan løse dem. Jeg sagde, at der savnes, at man kan fremlægge alternativer, som borgerne kan tage stilling til. Der savnes en langt, langt mere smidig procedure i forbindelse med de enkeltanlæg, som borgerne protesterer over for. Det har vi hidtil ikke set noget til. Hver gang vi har foreslået, at man i planlægningen fremlægger alternativer for borgerne, bliver

det afvist. Sidst blev det afvist med, at det skulle man ikke gøre mere i regionplanlægningen, for det var gået af brug.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var fru Marianne Jelveds bemærkninger om Fælles Kurs. Vi har intet med Fælles Kurs at gøre, men vi har en fast miljøkurs, det er noget andet. Den faste miljøkurs går ud på, at vi ikke ønsker at ødelægge dansk erhvervsliv i forhold til de øvrige lande inden for EF m.v. med en hel masse miljøflipperi.

Jeg er ked af, at jeg må sige det til Venstres ordfører: Har Venstres ordfører læst denne redegørelse rigtigt?

Jeg kender Venstres program. Det taler om det nære samfund, om decentralisering osv. Er der ikke noget, der gnaver her i Venstres hjerte, når Venstre læser denne redegørelse? Jeg kan ikke rigtig få det til at passe, men det kan godt være, at man har skiftet holdning i Venstre.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Hr. Knud Linds indlæg giver mig ikke anledning til yderligere kommentarer.

Til hr. Leif Hermann vil jeg sige, at jeg synes, det er at misbruge teksten, og så er jeg ligeglad, om jeg bliver kaldt skolemester eller ej. Det er den sædvanlige metode til at jorde en eller anden. Det er så i orden. Hr. Leif Hermann siger, at ministeren ensidigt fastlægger løsningerne. Det står der jo ikke. Der står en masse spørgsmålstegn i den tekst, og det betyder, at der er åbnet for at stille nogle forslag. I den tekst er der beskrevet en række hensigter og en række problemer, og der er stillet en række spørgsmål. Der er ikke nogen færdige løsninger. Der er åbnet for en diskussion af, hvordan vi tilgodeser de hensigter, hvis vi er enige i dem, og hvordan vi løser de problemer, som er beskrevet.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Det er både til hr. Leif Hermann og til hr. Knud Lind.

Hr. Leif Hermann efterlyser, at man for at sikre denne borgerdeltagelse skal have et formaliseret krav om at fremlægge alternativer, men så bliver det hele igen formaliseret. Jeg sy-

[Hanne Severinsen]

nes, hr. Leif Hermann hellere skulle lytte lidt til, hvad der faktisk er lagt op til fra miljøministerens side, nemlig at vi får en mindre formaliseret måde f.eks. at lave lokalplanlægning på. Jeg tror egentlig, at både hr. Leif Hermann og jeg er enige om, når det er så frustrerende, at man fremlægger en lokalplan for borgerne og bagefter vedtager den uændret, at det hænger sammen med de formkrav, der er, og som gør, at man skal fremlægge det fuldt færdigt, hvor det ville være langt bedre at lægge op til en debat om, hvad der er af muligheder. Det skal ikke formaliseres sådan, at det skal være mulighed a, b og c i alle tilfælde, men at man får en mere åben debat om det, der er værd at debattere. Derved får man netop en bedre form for debat, hvor borgerne får en reel indflydelse.

Til hr. Knud Lind vil jeg sige, at det er selvfølgelig altid en svær balancegang, når man ønsker decentralisering, når man så ind imellem må konstatere, at der er kommunalbestyrelser, der ikke rigtig er den opgave voksen, og som har vænnet sig til, at hver gang der er noget upopulært, vil man helst have, at det er staten, der gør det. Derfor mener jeg, at debatten om decentralisering også skal være en debat med kommunerne om, om de virkelig vil påtage sig det ansvar. Jeg mener selvfølgelig, at de skal, men netop i et kommunalt valgår er det en spændende debat.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det skal være til fru Marianne Jelved. På sp. 8826 i landsplanredegørelsen gør ministeren nærmere rede for, hvordan man skal forstå en skærpelse af ministerens landsplanbeføjelser. Der står, at den landsplanpolitiske målsætning kan enten fastsættes som grovere rammer med henblik på en udfyldning af de lokale råd, eller miljøministeren kan overtage hele planlægningen fra start til slut.

Hvis det nu var det, der var valget, ja, men det er jo ikke bare valget, for ministeren fortsætter og siger, at valget afhænger af en afvejning af forskellige hensyn dels til den lokale beslutningsproces, dels til spørgsmålet om, hvor hurtigt man skal etablere det pågældende projekt. Så kommer der to elementer, hvorefter man kan effektivisere, nemlig en tidlig orientering, så tidligt som muligt, står der i redegørelsen, til de lokale råd om de statslige interesser.

Det kan ingen have noget imod naturligtvis. Men så kommer det næste, at ministeren, når der er konflikter mellem interesserne, får muligheden for hurtigt at træffe afgørelse, således at samfundets interesser bedst kan sikres. Det er andetsteds nævnt, at ministeren suverænt skal kunne træffe afgørelsen.

Her er det så, vi spørger: Hvad betyder det? Betyder det, at ministeren i realiteten vil tiltage sig en beføjelse for at slippe for baghaveproblemet ved at skære igennem? Hvad er det for andre åbninger, fru Marianne Jelved siger der er?

Må jeg så lige sige med hensyn til spørgsmålet om formalisering af kravet om alternativer: Ja, vi har også i planlægningslovgivningen indbygget visse retssikkerhedshensyn. Hvis det er således, at man skal have borgerne med på noget, må borgerne også have et retskrav på, at de offentlige myndigheder fremlægger tingene på den og den måde, således at borgerdeltagelsen bliver ægte.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Når jeg nævnede det over for Venstres ordfører, skyldes det, at det forekommer mig, at Venstre ikke har været med i udformningen af denne redegørelse, fordi man direkte siger, at staten skal overtage sagen fra start til slut; ud over det kommer der en statslig vetoret.

Kan Venstres ordfører fortælle mig, hvad der bliver tilbage af Venstres nære samfund og af nærdemokratiet med vetoretten i de sager, som det nu falder miljøministeren ind - hvis Venstres ordfører vil høre efter? De sager, der er tilbage, bliver set med en stakkels venstremands øjne den rene parodi. Jeg siger det kun af hensyn til Venstres ordfører, hvis man ikke har været med til redegørelsens udformning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fru Marianne Jelved, og det bliver fru Marianne Jelveds sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg skal lige starte med at sige, at det, vi drøfter i dag, ikke er et lovforslag.

Til hr. Leif Hermann vil jeg sige, at ministeren får alle de problemer, som er beskrevet i

[Marianne Jelved]

dag, på sit bord på et eller andet tidspunkt. Deri er der jo ikke noget nyt. På et eller andet tidspunkt havner de problemer på ministerens bord, hvis de ikke kan løses lokalt. Spørgsmålet er, om man kan finde en mere hensigtsmæssig måde at løse problemerne på, så der ikke havner så mange på ministerens bord, og om ministeren kan skabe et grundlag, så man undgår problemerne. Det er sådan set det, det drejer sig om, og det kalder jeg en åbning. Jeg mener fortsat ikke, at der er nogen former for fastlagte løsninger. Der er stillet nogle alternativer op i kort form, det er dem, vi skal diskutere, og der kan komme andre alternativer på bordet.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fru Hanne Severinsen for en kort bemærkning, og derefter vender vi tilbage til ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Hr. Knud Lind er jo en kærlig sjæl, som virkelig synes, at det er frygteligt for Venstre, at der står noget om statsligt veto. Jeg vil gøre opmærksom på, at der i redegørelsen, som jo altså ikke er noget lovforslag, men et debatoplæg, står, at i stedet for en statslig godkendelse, som der er tale om i dag, skal man have mulighed for at kunne nedlægge et statsligt veto. Det er noget andet. Det betyder, at alle sager ikke nødvendigvis skal havne centralt. Jeg opfatter nemlig ligesom fru Marianne Jelved dette som en åbning til at få en diskussion om, hvordan vi gennemfører decentralisering og undgår, at vi alligevel får de problemer, hvor staten må gribe ind. Hvordan kan vi undgå det, og hvordan gør vi det på den bedst mulige måde? Mit bud på det er at sige til kommunerne, at her har de virkelig sort på hvidt, hvad decentralisering vil sige, og at hvis de vil gå med ind i debatten, må de også være med til at bære ansvaret for de populære beslutninger.

Glønborg (KRF):

Tak til ministeren for redegørelsen og tak for, at det er en åbning til samtale.

Fra Kristeligt Folkepartis side er vi naturligvis helt enige i, at det er hensigtsmæssigt at få klarlagt arbejdsfordelingen mellem staten og kommunerne på dette område, så man i så høj

grad som muligt ved, hvem det er, der har ret til at bestemme hvad.

Vi er enige i, at det har vist sig i en lang række tilfælde at være en langsommelig proces at få miljøbestemmelsernes udmøntning på plads. Derfor synes jeg, det er udmærket, at ministeren lægger op til en god samtale om, hvordan vi klarer det.

Jeg har ikke noget imod, at man slår fast, at hvor det drejer sig om samfundsnyttige og betydningsfulde afgørelser, har ministeren en vetoret, men at man ellers i det daglige overlader det til de lokale instanser. Jeg er ikke allergisk over for udtrykket vetoret, for jeg ser det som en praktisk foranstaltning, at man laver det på den måde.

Men jeg må sige, at jeg beundrer ministerens mod, når der om end lidt forsigtigt lægges op til, at i de situationer, hvor man ikke rigtig kan blive enig lokalt, vil ministeren være villig til at foretage afgørelsen. Enten vi er lokalpolitikere eller vi er landspolitikere, må vi affinde os med, at vi kommer af og til til at tage nogle beslutninger, som ikke er populære, og jeg synes ikke, der er nogen grund til, at vi skal fritage lokalpolitikere for pligten til inden for en eller anden tidsfrist at få truffet en afgørelse i en bestemt sag.

For at bruge det eksempel, ministeren nævnte, kan man tegne en cirkel et eller andet sted for en placering og sige, at inden for denne cirkel må den lokale myndighed nå til enighed om placeringen. Jeg synes ikke, der er nogen som helst grund til, at ministeren skal redde populariteten hos nogle lokale politikere ved at påtage sig den endelige placering.

Det må være tilstrækkeligt, at man fra statsside siger, at det er her i det område, vi har brug for den sag, og så må I selv træffe afgørelsen om hvor.

Baghaveproblemet – et udmærket udtryk, som ministeren har fundet frem her – kan vi aldrig komme ud over, men vi må som politikere være villige til at træffe de nødvendige beslutninger.

Så tak til ministeren for det udviste mod, men en lille advarsel imod at påtage sig mere, end det er absolut nødvendigt. Vi er primært tilhængere af, at beslutningen skal træffes så nær borgerne som muligt, så tror vi også, den bliver forstået bedst, frem for når den er truffet her i København.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg vil gerne starte med at takke for debatten og også gerne kreditere årsagen til den hos hr. Leif Hermann, og det skal hr. Leif Hermann ikke have utak for.

Når det er sagt, synes jeg alligevel, det er værd at repetere lidt af historien omkring det. Det er jo sådan, at denne landsplanredegørelse er sendt til Miljø- og Planlægningsudvalget allerede i januar måned. Vi var enige om, vi, der snakkede om det, at det var ønskeligt at vente med diskussionen, til vi var lidt længere fremme med det reformarbejde, som vi er i gang med som følge af debatoplæggene, men at vi på den anden side skulle bruge landsplanredegørelsen som udgangspunkt for en debat. Men derved er vi selvfølgelig i den situation, at udviklingen til en vis grad har overhalet landsplanredegørelsen, forstået på den måde, at vi selvfølgelig er længere i arbejdet i dag, end vi var i januar.

Men for at summere op kan vi sige, at de to debatoplæg, vi har lavet, »Planlovgivningsdebatoplægget« og »Enkelt og Effektivt«, danner udgangspunkt for lovgivningsarbejdet sammen med landsplanredegørelsen, som vi for at få tingene bundet sammen også har valgt at give en debatterende form for på bedst mulig måde så tidligt som overhovedet muligt at få inddraget Folketinget i debatten om lovreformarbejdet.

Det er en helt ny proces, og derfor er det jo heller ikke underligt, at der er lidt vanskeligheder med kommunikationen om den. Men i virkeligheden kan vi sige, at Folketinget faktisk på et langt tidligere tidspunkt, end det nogen sinde før er sket – bortset fra når man direkte har vedtaget et enkelt beslutningsforslag om en enkelt lov – er inde i det store lovgivningsarbejde på det principielle plan.

Når vi har valgt at gøre det som et debatoplæg, er det jo, fordi vi har regnet med – og det gælder alle tre oplæg, om man så må sige – at det ville fremme idédebatten. Derfor er jeg lidt ked af, at hr. Leif Hermann ligesom anlægger tonen med: »Hvad mener ministeren om dit og dat?« Faktisk prøver jeg på at strukturere debatten med nogle overordnede spørgsmål uden at give svarene for ikke på forhånd at have låst mig fast.

Men jeg er godt klar over, at det er en usædvanlig facon. Jeg er også godt klar over, at det

var tusind gange nemmere, hvis jeg kom med nogle oplæg, som man så kunne skyde ned og sige: Det er i øvrigt ad Pommern til.

Det, som jeg havde håbet på, og som jeg i et vist mål har fået, men kun i et vist mål, var, at disse debatoplæg kunne give anledning til mere grundlæggende diskussioner om, hvordan vi skal indrette denne lovgivning, og også nogle nye ideer til, hvordan vi skal indrette den.

Jeg vil nævne en enkelt ting, som hr. Leif Hermann var fremme med, nemlig at der ikke er mulighed for alternativer, der bliver ikke fremlagt alternative forslag i en lang række sammenhænge. Nej, og altså er noget af det, vi kan gøre i forbindelse med den kommende lovgivning, jo at diskutere, hvordan vi kan gribe det an på en anden måde, så vi i højere grad får borgerne ind i billedet.

Jeg er enig med hr. Leif Hermann i, at vi ikke i tilstrækkeligt omfang har borgerne inde i billedet i dag. Det skyldes dels, som fru Hanne Severinsen var inde på, en meget kompliceret lovgivning, men det skyldes selvfølgelig også, at borgerne ikke har følt, når de så endelig ytrede sig, at man tog hensyn til dem. Jeg synes, at det er den slags ting, som vi skal prøve at komme ind på.

Jeg vil godt sige til fru Dorte Bennedsen indledningsvis, inden jeg prøver på at komme med lidt mere principielle synspunkter, at jeg er alligevel lidt forbløffet over, at fru Dorte Bennedsen kan sige, at miljølovgivningen har fungeret godt. Det har den jo ikke. Miljølovgivningen har ikke fungeret godt, for så stod vi ikke med de miljøproblemer, som vi står med i dag. Det er jo netop baggrunden for, at i hvert fald jeg har følt, at det var nødvendigt at prøve på at lave en anden miljøindsats. Den grundlæggende tankegang er selvfølgelig, at vi er nødt til at forebygge i stedet for at komme efterfølgende. Miljølovgivningen har jo været af en sådan art, at man har sagt, at miljø er noget, der kommer bagefter, noget, der kommer oveni, og så får vi naturligvis alle de problemer, som vi står med i dag. Det er fuldstændig afgørende, at miljøhensyn tages med helt fra begyndelsen af livet eller produktet, eller hvad det nu er, for hvis ikke vi integrerer det på den måde, kan vi overhovedet ikke løse miljøproblemerne. Det er den afgørende grund til, at vi har taget fat på dette og også mener, det er nødvendigt at lave en ny lovgivning og prøve på at gøre tingene på en anden måde.

[Miljøministeren]

Hr. Leif Hermann siger, at ministeren ikke har taget til genmæle over for alle de udsagn, der har været om debatoplæggene. Det kan godt være, det er en fejl, at jeg ikke på et tidligere tidspunkt – eller i hvert fald nu, hvor retningslinierne for lovgivningsarbejdet er afstukket i forhold til styrelserne – er fremkommet med nogle principielle artikler om hovedsynspunkterne. Det burde jeg nok have gjort, men så er jeg da glad for, jeg i dag får lejlighed til at sige noget om de hovedsynspunkter, der indgår i den overordnede lovgivning.

Først og fremmest er det naturligtvis at styrke varetagelsen af miljø- og naturhensyn. Jeg havde ikke troet, det skulle være nødvendigt så stærkt at understrege det, men det er gået op for mig i forbindelse med debatoplæggene, at man åbenbart skal understrege de mest selvfølgelig ting. Naturligtvis sidder vi i Miljøministeriet og laver lovgivning for at varetage miljø- og naturhensyn.

Det andet er, at vi må forstærke arbejdet med at forebygge, så vi forhindrer, at miljø- og naturproblemer opstår.

Det tredje grundprincip er at sikre, at ansvar og beføjelser følges ad i lovgivning og administration. Men kunne også for dem, der er mere orienteret i den retning, sige, at rettigheder og pligter skal følges ad. Det er en lidt anden måde at sige det på.

Det fjerde er, at man skal løse de problemer, der opstår, i integration med de erhvervsmæssige interesser. Og for at det ikke skal misforstås, så kan det også siges på en anden måde: Problemerne skal løses i form af renere teknologi, ved at følge produkterne fra deres begyndelse til deres slutdeponering eller genanvendelse.

Det femte er selvfølgelig, at det også skal bidrage til regeringens samlede afbureaukratiseringsplan, men det er jo ikke sådan et flop i retning af, at man bare afbureaukratiserer for at afbureaukratisere. Man afbureaukratiserer faktisk for, at borgerne får bedre muligheder for at komme til at spille sammen med statslige, kommunale og amtskommunale interesser.

Og det sjette er så, at man skal frigøre ressourcer og skabe grundlag for omprioritering.

Det er de seks grundprincipper, vi har afstukket som retningslinier for den kommende lovgivning, men det er jo overordnede principper. Det mener jeg også er det, vi må gøre fra politisk hold i første omgang.

Derudover har vi nogle hovedområder, som vi gerne vil styrke. Det første er beskyttelse af de naturtyper, der tjener som levesteder for dyr og planter, og som indeholder karakteristiske landskabs-elementer. Det andet er beskyttelse af udryddelsestruede vilde dyr og planter. Det tredje er bedre vilkår for friluftslivet. Det fjerde er den forebyggende indsats til begrænsning af forureningen. Det femte er gennemførelse af en ordning, hvorefter virksomheder, der var igangsat ved miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden den 1. oktober 1974, over en passende årække skal ansøge om miljøgodkendelse. Det sjette er, at vi vil have hjemmel til tilvejebringelse af kvoteordninger, der kan lægge loft over emissionen af forurenende stoffer uden brug af konkrete afgørelser. Det syvende er, at der skal ske en fortsat decentralisering. Det er et grundprincip, som også går igen i landsplanredegørelsen, at der skal ske en fortsat decentralisering. Skal den lykkes, er det dog samtidig nødvendigt, at vi også kan sikre de statslige interesser dér, hvor de måtte være. Det ottende er, der skal ske en videreudvikling af offentlighedsprincippet. Og det niende er en helhedsorienteret samlet administration af det åbne land hos amtsrådene.

Det er de overordnede grundprincipper, som vi arbejder med i Miljøministeriet, og som jo da til en vis grad er indgået i debatten, men også kun til en vis grad.

Men det er altså forebyggelsesgrundtanken, der er afgørende, og derfor er der ingen modstrid med Brundtlandtankegangen, tværtimod. Men jeg kan godt se, at jeg i hvert fald personligt trænger til lidt pædagogiske hjælpemidler, siden der kan være tvivl om, at det faktisk er miljøhensyn og naturhensyn, som vi har ønsket at varetage i Miljøministeriet. Jeg kan også godt se, at jeg kan gå mere principielt ind i debatten om de overordnede hensyn. Nu har jeg startet her, og så kan man jo gå videre med avisindlæg og andet.

Hermed har jeg svaret på noget af det, som fru Dorte Bennedsen var inde på. Fru Dorte Bennedsen sagde, at det er svært at se ministerens svar. Ja, for det er et debatoplæg, og landsplanredegørelsen var jo altså også et debatoplæg. Men derfor kan jeg da godt se, at man måske skulle have fulgt det op – som jeg nu har gjort – på et tidligere tidspunkt.

[Miljøministeren]

Men udgangspunktet er altså at forstærke miljø- og naturhensynet og at gøre det på basis af forebyggende indsats: løse problemerne på miljøområdet ved begyndelsen og ikke efterfølgende. Derfor er forebyggelsen centralt placeret. Jeg er overbevist om, at vi ikke kan placere den ret meget mere centralt, end vi gør i øjeblikket i forbindelse med alt det arbejde, vi gør. Det er simpelt hen et grundlæggende tema for alt det, der foregår i ministeriet.

Jeg synes, at når det drejer sig om centralisering og decentralisering, udtrykte fru Marianne Jelled det meget præcist: Der er en masse af problemerne, der i dag lander på den til enhver tid siddende miljøministers bord. Det har jeg oplevet, og det er ikke nogen yndig eller særlig attråværdig opgave at skulle løse de utallige lossepladsproblemer, og hvad det nu i øvrigt kan være, man ikke kan blive enig om. Det er det, vi har kaldt »baghaveproblematikken«. Derfor synes jeg, at den diskussion, vi skal tage, skal være en afvejning af, hvordan vi – om jeg så må sige – fra statslig side kan forebygge nogle af de konflikter, så de ikke alle sammen ender med en eller anden form for minister- eller styrelsesafgørelse, for det er der ganske mange der gør. Det er sådan set udgangspunktet for hele diskussionen om indrettelse af landsplanlægningen.

Om fredningsnævne vil jeg kun sige, at jeg synes, vi skal diskutere dem på et tidspunkt. Jeg vil selv prøve at komme med et oplæg til det. I øjeblikket ser vi, hvordan en lovgivning kan se ud uden fredningsnævn, men vi har ikke lagt os fast på, om fredningsnævne fortsat skal eksistere eller ej. Vi har netop villet lave et alternativ til den eksisterende lovgivning, så vi kan foretage en afvejning og se, om det er den gamle eller den nye lovgivning, der skal være gældende.

Når det drejer sig om forhåndsgodkendelser, er det klart, at der skal være nogle grundlæggende krav, som virksomhederne skal opfylde, men det er min faste overbevisning, at vi skal lægge et større ansvar ud til virksomhederne. Det er også min faste overbevisning, at lever de ikke op til dette ansvar, skal vi efterfølgende skride ind, uanset om det er hårdt eller ej. Jeg tror, det er den eneste måde, vi kan få den ansvarlighed i miljø sagen på, som også fra virksomhedernes side er nødvendig. Jeg accepterer ikke, at det, vi foretager, skal være en svækkelse

af miljøbeskyttelsen. Det overordnede mål er at styrke den, og derfor vil der heller ikke blive fremsat forslag til en lovgivning, der samlet set svækker miljøet. Det er ikke det, der er behov for i dagens Danmark.

Hr. Hans Kofoed skal jeg takke for indlægget og sige, at det helt centrale er, som hr. Hans Kofoed også var inde på, hvordan man sikrer den nationale planlægning samtidig med, at man decentraliserer. Det er det, det handler om samt om at gøre det på en sådan måde, at det ikke frister til, at alle upopulære opgaver bare bliver drønet videre til staten. Det har vi ingen interesse i, og det overordnede er derfor at få det lokale til at spille sammen med det landsplanmæssige.

Til hr. Leif Hermann. Jeg har allerede været lidt inde på specielt spørgsmålet om at tage til genmæle i debatten, og det har jeg taget til mig, uden at jeg af den grund skal kalde hr. Leif Hermann skolelærer. Jeg synes, det er meget vigtigt, at borgerne i højere grad bliver draget med ind i debatten, og jeg er åben over for alle konstruktive forslag til, hvordan vi kan gøre det. Vi bliver dog nødt til at sikre, at det ikke bliver så uoverskueligt, at det ikke er til at håndtere, samtidig med at vi sikrer, at borgerne deltager i det væsentlige. Jeg synes, problemet i forbindelse med borgerindflydelsen er og har været, at vi dynger borgerne til med så meget information, at det er fuldstændig uigennemskueligt for dem at finde frem til, hvor de skal sætte ind, og hvor de ikke skal sætte ind.

Hr. Leif Hermann sagde også, at når der skulle være så meget vrøvl, så bestemte jeg. Jeg har allerede været inde på det, men jeg vil gerne sige til hr. Leif Hermann, at der er mange ting, jeg gerne vil bestemme over, men ikke lossepladser. Det har jeg ikke nogen dyb personlig interesse i at bestemme over. Hvis andre derfor ville være søde at bestemme over lossepladserne, så afgav jeg det gerne. Jeg har det på samme måde med gylletanke og andre ting af den type, jeg har været konfronteret med.

Jeg mener fortsat, det er vigtigt, at de kommunale løser opgaverne. Derfor mener jeg heller ikke, jeg på nuværende tidspunkt har skullet sige noget om Kommunekemi II, og jeg har ikke gjort det. Jeg synes ikke, det er en ønskværdig tilstand, at man skal komme med et landsplandirektiv, men det er et nyttigt instrument indimellem, når vi skal løse nogle problemer.

[Miljøministeren]

og derfor har vi da også for nylig i forbindelse med et andet problem, der netop skal diskuteres senere i dag, været ude med et landsplandi-aktivt.

Til fru Hanne Severinsen vil jeg sige, at jeg er enig i, at det drejer sig om løbende planlægning. Det er meget vigtigt, vi forstår det, og at vi hele tiden er i stand til at justere, ellers får vi selvfølgelig et statisk samfund, og det er ingen af os interesseret i, men det skal gøres så enkelt, at borgeren kan følge med.

Navnlig er det, som fru Hanne Severinsen understregede, helt afgørende, at kommunerne og amterne nu viser sig voksne til at løse opgaverne. Sådan tror jeg, fru Hanne Severinsen udtrykte det. Vi kan også sige det på en anden måde, nemlig at de er i stand til at løse opgaverne, så staten slipper for at skride ind. Det er også min målsætning. Jeg håber, at vi kan få det tilrettelagt på en sådan måde, at der bliver færre konflikter, end vi ser i dag.

Jeg synes sådan set, at parallellen til den økonomiske udmelding, som man også har fra statslig side, er god. Jeg er enig i, at der naturligvis skal være mulighed for forskellighed. Det er også derfor, vi lægger op til en meget stærk decentralisering, samtidig med at vi forsøger at finde nogle instrumenter, så vi samtidig kan varetage de nationale interesser.

Til hr. Knud Lind vil jeg blot sige, at man måske ikke direkte kan sammenligne hr. Knud Lind med Fælles Kurs, men man kunne i hvert fald sige, at Fremskridtpartiet er på kollisionskurs, når det drejer sig om miljø. Det bliver jeg nødt til at sige, for er der noget, Fremskridtpartiet ikke har fattet, så er det, at man ikke bare kan stå her og tale om, at man ønsker et godt miljø. Det er altså også nødvendigt at gøre noget, og er der noget, hr. Knud Lind ikke vil, så er det at gøre noget.

Men der er dog én ting, hr. Knud Lind har forstået, én eneste ting. Det er ordet »genbrug«. Det har hr. Knud Lind virkelig fattet, for ligegyldigt hvilken tale hr. Knud Lind holder her, så er det totalt genbrug af, hvad hr. Knud Lind har sagt hundrede gange tidligere.

Fru Marianne Jøved har jeg sådan set allerede takket for indlægget. Specielt vedrørende hovedsynspunktet om, at problemerne jo altså i dag havner i statsligt regi, er det, det handler om, at finde nogle metoder, så vi på forhånd, om man vil, løser problemerne eller forhindrer,

at de havner på Miljøministeriets forskellige borde.

Også hr. Glønborg vil jeg godt takke for indlægget. Jeg er da glad for, at hr. Glønborg finder, at jeg er modig. Det kan jo ikke være en dårlig egenskab at have. Og udtrykket »baghaveproblem« kan jeg jo kreditere en kendt sanger for, som sagde, at han gerne ville have atomkraftværker, bare ikke i sin baghave.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det er til miljøministerens underfundige ord, om vi nu havde forstået ordet »genbrug« i Fremskridtpartiet. Jamen har ministeren da ikke også forstået, at den trussel, som ministeren reelt udgør mod dansk erhvervsliv, også stadig er den samme, og så kan det jo ikke forandre sig ret meget. Det er derfor, vi hele tiden må forsøge på erhvervslivets vegne at bekæmpe den trussel om miljøflipperi, som miljøministeren går foran og løfter fanen for. Og derfor kan talen jo ikke blive ret meget anderledes, når ministerens intentioner ikke er blevet anderledes, siden jeg så ministeren starte.

Dorte Bennedsen (S):

Mit indlæg i anden omgang skal ikke blive langt. Men ministeren gav for lidt siden udtryk for, at – og det tror jeg er korrekt – det ikke før er set, at et Folketing og et udvalg har været så meget draget ind i det lovforberedende arbejde, som det er sket i dette forår. Der er to ting, jeg vil sige i den forbindelse.

Jeg synes, det er fint og udmærket, at ministeren har de intentioner, men så kan det jo ikke nytte noget, at ministeren bliver – nu bruger jeg et udtryk, der måske er lidt for stærkt – lidt småvred, når man siger kritiske ting til hende, og når man tillader sig at tolke forslagene også i deres mest negative form. Det må vel være hensigten med at inddrage os andre og på dette tidspunkt høre vore synspunkter at finde ud af, hvordan vi tolker det, der er lagt frem, og hvad vores reaktion er, jeg havde nær sagt, både i den bedste og i den mest negative tolkning.

Når ministeren derfor rømser en række smukke målsætninger og punkter op og siger, at naturligvis laver vi lovgivning, der har dem, ja, så kan jeg sige: Nå! Det må stort set være min reaktion, fordi det, jeg og mit parti må gøre, er at vurdere det ud fra de skitser af konkrete

[Dorte Bennedsen]

forslag, der ligger. Og det er det, jeg har prøvet at gøre her i dag, og jeg har sagt om en række af dem, at jeg frygter, at de skal forstås på en bestemt måde.

Må jeg så lige sige en ting mere: Jeg forstod på ministerens bemærkninger her fra talerstolen, at hun rent faktisk, hvis jeg forstod det ret, havde udstukket nogle retningslinjer, hvorefter udarbejdelsen af de første lovforslag skulle gå i gang. Det virkede sådan lidt pudsigt på mig, for når ministeren samtidig havde ønsket at inddrage os andre, så er det lidt pudsigt at erfare, at retningslinjerne faktisk er udstukket. Men det kan vi måske vende tilbage til.

Men ministeren sagde også her, at forebyggelse faktisk var noget utrolig centralt i dette stykke arbejde. Der må jeg igen sige, at det er en påstand. Det er muligt, at den bliver verificeret, når vi ser de konkrete forslag. Men som det ligger her, på baggrund af den redegørelse, vi har fået her, på baggrund af »Enkelt og Effektivt« og på baggrund af debatoplægget »Planlægningsloven«, må jeg sige: Jamen så er det en påstand.

Jeg prøvede i mit første indlæg at tage fat på spørgsmålet om forhåndsgodkendelser. Jamen det er da ikke at placere forebyggelse centralt at ophæve forhåndsgodkendelser. For når kommuner og amter derefter opdager, at der er miljøproblemer med virksomhederne, vil de komme bissende og sige: Nu skal I sørge for at få renset dette og få gjort hint til væsentlig dyrere penge, end man havde sagt på forhånd. Forebyggelse er da netop at integrere miljøkravene ved på forhånd at melde dem ud til virksomhederne, hvad de også er interesseret i. Jeg kan ikke se, at intentionerne hænger sammen med de rent faktiske forslag.

Ja, det var mine bemærkninger i denne omgang. Jeg er meget spændt på at se de mere konkrete forslag, fordi jeg synes, for meget her hænger på påstande, på fastslåen af dogmer, som jeg sagde i mit første indlæg. Det er muligt, det viser sig, at påstandene har rod i virkeligheden, men vi andre har faktisk ikke rigtig nogen mulighed for at se det i dag, og det må være vores opgave at oplade vores kritiske og advarende røst i den forbindelse.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil godt kvittere for miljøministerens bemærkning om, at Folketinget i denne sag er ble-

vet inddraget langt, langt tidligere, end det er set tidligere. Det synes jeg er udmærket, og det er da en udmærket demonstration af et demokratisk sindelag.

Men jeg vil godt sige til ministeren, at det har altså også en ganske betydelig praktisk virkning, at man inddrager Folketinget i dette projekt. Det er et overordentlig ambitiøst projekt, ministeren har på bedding, og hvis det skal lykkes at få færdiggjort det i 1989-90-samlingen, er der jo ikke nogen tvivl om, at det er uhyre praktisk, at Folketinget er inde i billedet på et tidligt tidspunkt.

Det er derfor, vi studser, som fru Dorte Bennedsen også har gjort det, når ministeren kommer og siger, at retningslinjerne er afstukket.

Ministeren nåede at nævne en række overordnede principper, som vi stort set alle sammen kan skrive under på, bortset fra at jeg ikke mener, det er SF's opgave at sørge for, at regeringens afbureaukratiseringsplan kommer igennem, men ellers var der meget få af de overordnede principper, ministeren nævnte, som nogen – bortset fra hr. Knud Lind – kan være bekendt at gå imod.

Men så kom ministeren ind på et meget konkret eksempel, nemlig fastlæggelse af kvoter, som kan lægge loft over emissionerne, i stedet for at bruge konkrete afgørelser. Pludselig kommer der et konkret eksempel, som i grunden er meget principielt.

Vi har kvoteprincippet i forbindelse med foruringslovgivningen, og det har jo, som ministeren ved, givet anledning til vanskeligheder. Uden særlige overvejelser har ministeren nu lagt sig fast på at udstrække dette overordentlig problemfyldte kvoteprincip til en lang række andre områder end foruringsområdet. Det synes jeg kunne have været et interessant diskussionstema. Jeg vil ikke afvise, at der kan være fornuft i at gøre det, kombineret med eventuelle andre indsatser; men det, at det nu er fastlagt som et af principperne i forbindelse med den kommende ændring af miljøbeskyttelsesloven, synes jeg giver anledning til nogle problemer – for nu at være venlig.

Dermed har jeg så heller ikke afvist, at vi vil gå ind i en fornuftig og positiv drøftelse af de lovforslag, ministeren kommer med til efteråret. Vi er overordentlig interesseret i at få indflydelse på den lovgivning. Den vil jo betyde en grundlæggende omstrukturering af hele regel-

[Leif Hermann]

sættet for miljøbeskyttelsesområdet, sådan som det er opbygget igennem alle disse mange år, og sådan som vi har været fortrolige med det, og således som borgerne også i betydeligt omfang sammen med de lokale myndigheder har været fortrolige med det.

Der forestår altså et meget, meget stort arbejde til efteråret, og vi håber, at denne debat ikke er den sidste, inden de færdige lovforslag ligger på bordet.

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren, fordi det blev så klart slået fast i den debat, der har været om centralisering og decentralisering, at hele formålet med det debatoplæg, som landsplanredegørelsen er, ikke er, at der skal være mere centralisering, og at alle »baghaveproblemerne« skal ende i ministerierne, men at de netop ikke skal ende på ministerens bord, at vi helst skal løse tingene ude. Derfor skal vi have en debat om, hvad det er, der er formålet med tingene.

I den forbindelse vil jeg godt igen sige til hr. Leif Hermann, at de mange formaliserede krav, der er til høringsprocesserne, jo netop vil være med til at sløre de egentlig politiske problemer, og derfor synes jeg, det er godt, vi nu er kommet ind på at diskutere, hvordan vi får en mere kvalificeret borgerdeltagelse, hvor vi virkelig ved, hvad det er, der er det væsentlige.

Afbureaukratisering kan jo være meget godt af så mange grunde, f.eks. i spørgsmålet om at få færre offentligt ansatte. Men afbureaukratisering kan jo også betyde, at tingene kommer tydeligere frem; det bliver mere klart, hvad det egentlig er, der er formålet, og det synes jeg er en anden meget fin ting ved afbureaukratisering.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg er glad for, at fru Hanne Severinsen synes, det er væsentligt, at vi får diskuteret borgerdeltagelsen i miljøbeskyttelsesarbejdet og planlovgivningen bedre, men jeg har altså svært ved at hitte ud af, hvordan formaliserede procedurer skulle kunne sløre nogen politiske problemstillinger. Det beror da udelukkende på, hvordan de myndigheder, der vil have diskuteret de politiske problemstillinger med borgerne, fremlægger dem.

Formaliserede procedurer – jeg har nævnt det tidligere, og jeg tror også nok, fru Hanne Severinsen forstår det – har det meget afgørende formål at gøre folk opmærksom på deres rettigheder. I går brugte vi det meste af en dag herinde til at diskutere retssikkerhed. Dette er også et retssikkerhedsspørgsmål. Det er da åbenbart, at medmindre man klart beskriver, hvad folks rettigheder er i de og de situationer, hvordan skal man så være i stand til på fornuftig vis at inddrage folk på et ansvarligt grundlag? Det er jo ikke meningen, at borgeren skal gå ind blot som en interesseret diskussionspartner, hvis han har tid til at være med. Det har vel også noget at gøre med at inddrage borgerne ud fra en betragtning om borgernes medansvar for den udvikling, der finder sted i deres samfund.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Men hr. Leif Hermann ved sikkert udmærket godt, at sådan som det fungerer i dag, kan man udmærket sige, at alle borgerens rettigheder er opfyldt ved at dynde en masse lokalplanforslag helt uforståeligt ud, og i virkeligheden opdager borgeren det først, den dag de er vedtaget og man pludselig i avisen læser, at det fik de og de konsekvenser. Derved får vi jo mange gange en meget frustreret debat.

Derfor mener jeg, det vil være godt, hvis vi kan finde nogle instrumenter, som kan sikre, at ikke alt fuldstændig formaliseret lægges ud til debat, men at det, der virkelig har en praktisk betydning, lægges ud – altså at vi får udskilt de egentlige politiske problemer på et tidligt tidspunkt: hvad der er landsplanmæssige hensyn, hvad der er hensyn til erhvervslivet, hvad der er hensyn til dit og til dat.

Det kan godt være, man så skal finde en anden måde at lave spillereglerne på, men jeg tror bare, vi må være enige om, at hvis det bare kører, som det kører i nogle kommuner, så er det ikke godt nok. Jeg indrømmer, der er meget forskel på, hvordan det kører; jeg har selv siddet i en kommune, hvor det kørte meget dårligt, og hvor man betragtede dette med lokalplaner og høring som noget med, at man lavede en færdig lokalplan, og så havde man så og så mange uger til at lytte til borgerne, hvilket bare betød, at man vedtog præcis det samme bagefter. Den procedure har vist sig i praksis ikke at fungere særlig godt, og derfor kunne det være interes-

[Hanne Severinsen]

sant at finde en anden form for procedure, der var knap så formaliseret.

Selvfølger skal borgerne have deres rettigheder, men det kunne jo tænkes, at vi nogle gange kom til at sylte dem ind i for mange ting, sådan at de i virkeligheden først opdager deres rettigheder for sent.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Til fru Dorte Bennedsen vil jeg sige, at jeg er ked af, hvis jeg har lydt vred. Faktisk har jeg blot været ret optaget af problemerne, men det er åbenbart mit problem, at når jeg er det – og det er jeg jo relativt tit – så lyder jeg også vred, og dermed får man et almindelig vredt indtryk af mig. Det må jeg jo se hvad jeg kan gøre ved lidt mere generelt.

Jeg synes, vi har et generelt problem, når vi diskuterer disse ting. Fru Dorte Bennedsen siger, at vi er nødt til at tolke tingene også i deres meget negative form, og når jeg siger et eller andet, så kan det måske lyde postulatagtigt i nogle sammenhænge, i den forstand at jeg postulerer, at vi vil få en bedre lovgivning ud af det, og det kan man ikke andet end sige »nå« til, som fru Dorte Bennedsen siger. Det er jeg sådan set enig i.

Men så siger fru Dorte Bennedsen videre: Så frygter jeg et eller andet – f.eks. at det værste kan ske. Det er selvfølgelig svært for mig at acceptere, at når jeg sidder dér, hvor jeg sidder, skulle jeg have påtaget mig det arbejde, som jeg er glad for, fordi jeg vil skade miljøet. Jeg vil altså gerne understrege én gang for alle, at jeg kun har tænkt mig at have med dette arbejde at gøre, fordi jeg da håber på, at det bliver til gavn for miljøet. Så kan man sige, at det kan være, talentet ikke rækker; det må historien sige noget om, men jeg vil i hvert fald gerne understrege, hvad mit mål er.

Jeg sidder på den post for at gavne miljøet. Jeg mener, miljøet har det dårligt. Jeg mener, vi nu vil blive overvældet med nogle enorme miljøproblemer som følge af, hvad jeg plejer at kalde fortidens synder: kemikalielossepladserne, blyforureningen og det hele. Det vil komme løbende hen over os i de kommende år. Og det er der ikke noget mærkværdigt i. Vi har simpelt hen levet på en sådan måde, at vi har levet på naturens bekostning, og nu drejer det sig om at få en omstilling, samtidig med at vi skal løse de problemer, vi allerede har.

Det er en gigantisk opgave, og det er derfor, den kræver helhedsopfattelse og prioritering; ellers kan vi ikke løse den, så bliver vi fuldstændig rendt over ende af problemerne, og vi kommer til at hoppe rundt fra det ene problem til det andet. Og hvad værre er: Ved at løse ét problem risikerer vi at komme til at skabe nogle nye problemer.

Derfor bliver kodeordene helhedssyn og prioritering helt nødvendige. Det er mit mål. Og det er mit mål, at helhedssyn og prioritering bliver til gavn for miljøet, sådan at vi i 1990'erne kan få et bedre miljø end det, vi kan se vi har her i 1980'erne.

Det er klart, at når jeg taler om forhåndsgodkendelse kontra forebyggelse, så er det et meget godt eksempel på, at det er et postulat, når jeg siger, at det vil føre til bedre miljø. Men det er jo netop derfor, jeg tager det overordnede udgangspunkt, at det her skal føre til et bedre miljø, og lovgivningen skal derfor kombinere de to forhold, at man kan slippe for forhåndsgodkendelser, samtidig med at man har forebyggelseselementet inde i det. Det er muligt, det ikke kan lykkes – det er en ganske svær opgave – men det er det, jeg mener med, at de helt overordnede miljøhensyn skal tilgodeses.

Herudover drejer det sig om ved hjælp af nogle andre, man kan kalde det »pinde« i de retningslinjer, der er udstukket, at prøve at sige: Vi skal arbejde efter de og de retningslinjer. Om det så kan lykkes for teknikerne at nå disse politiske målsætninger, vil vise sig, men ellers har vi jo den eksisterende lovgivning at falde tilbage på. Jeg synes bare ikke, den er god nok. Men det er jo ikke sådan, at vi ikke har noget, hvis det ikke lykkes sådan, som vi gør det nu, med helhedshensyn og prioritering.

Så siger hr. Leif Hermann, at det er praktisk at inddrage Folketinget, netop når det er et ambitiøst projekt. Det er jeg meget enig i. Hvis vi skal nå at gennemføre det, skal diskussionerne starte nu, og derfor er det også fint, vi har denne diskussion i dag.

Hr. Leif Hermann undrer sig over, at vi nu har udstukket nogle retningslinjer, men der har jo faktisk fundet en debat sted, og der er da også en række folketingsmedlemmer, der på forskellig vis har bidraget til debatten i aviserne og andre steder. Det har vi lyttet til, ud over at debatoplæggene jo på forskellig vis har været ude til høring og kommentering alle mulige steder.

[Miljøministeren]

Derudover har vi jo et meget bredt sammensat kontaktudvalg inddraget i lovgivningsarbejdet, sådan at vi kan spørge, om der opstår ting, som vi har overset. Det er ikke for at lægge ansvaret over på nogen på nuværende tidspunkt, men for at sikre os, at vi hele tiden har en løbende dialog og en løbende inspiration i lovgivningsarbejdet.

Jeg mener, jeg har været relativt tryk, da jeg udstak de overordnede retningslinier. Jeg forstod også, at hr. Leif Hermann sådan set syntes, at de var i orden, fordi de var så generelle, at enhver kunne skrive under på dem, bortset fra dette med regeringens afbureaukratiseringsplan. Det syntes hr. Leif Hermann ikke han ville skrive under på. Det tror jeg nu nok at hr. Leif Hermann vil, når det kommer til stykket, men skidt nu med det!

Så er kunsten selvfølgelig inden for en lang række mere detailprægede opgaver at få det udformet på en sådan måde, at vi får løst de konkrete problemer, samtidig med at de bliver set i lyset af det meget overordnede.

Hr. Leif Hermann taler om, hvorvidt det er fornuftigt med kvoteordninger. Men jeg har jo ikke foreslået kvoteordninger, hr. Leif Hermann. Jeg har faktisk kun bedt om en generel hjemmel til, at man kan bruge kvoteordninger, hvis det er nødvendigt, og hvis det er hensigtsmæssigt. Men det er jo ikke noget, man sidder og gør på tværs af Folketinget. Jeg har dog været herinde længe nok til at vide, at ét er, at man har en hjemmel – noget andet er, hvordan den skal udformes.

Jeg kan i øvrigt godt forestille mig et par enkelte områder, hvor hr. Leif Hermann vil være dybt interesseret i kvoteordninger. Jeg skal lade være at sige, hvad de handler om, men det er under alle omstændigheder jo noget, som vi skal diskutere enten i Folketinget eller i Miljø- og Planlægningsudvalget, selvfølgelig, anderledes kan det jo ikke være. Man kan da sagtens forestille sig en hjemmel udformet på en sådan måde, at man direkte skriver, at den skal til diskussion i Miljø- og Planlægningsudvalget, inden den udøves. Om den så kan udøves, vil jo afhænge af, om der er et flertal for den i Folketinget. Sådan er det jo med det meste af det, man foretager sig.

Så siger hr. Leif Hermann til sidst, at han ikke håber, det er sidste gang, at man får diskussionen, inden lovforslagene er på bordet.

Det, der sker nu, er jo, at lovforslagene udarbejdelse er i gang, og så sendes de ud til høring. Det er vel ikke tanken, at man i forbindelse med lovgivningsarbejdet direkte inddrager Folketinget mere på nuværende tidspunkt, men vi vil da gerne se på, om der kan findes nogle former. Jeg kan dog ikke se, at vi kan nå det, før vi kommer over på den anden side af sommerferien, for jeg får ikke præsenteret lovforslagene til høring før omkring 1. juli, og så er det tanken, at de skal sendes ud til høring i sommerperioden og lidt efter, og at vi så på basis af denne høring udformer de konkrete lovforslag.

Kender jeg folketingsmedlemmerne ret, vil man såmænd nok også blande sig lidt i tingene i den proces, så det er nok ikke sidste gang, at jeg hører nogle kommentarer fra folketingsmedlemmer om endnu ikke færdigt udarbejdede lovforslag, der på et eller andet tidspunkt engang i efteråret vil komme til behandling i Folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 232:

Forslag til lov om anvendelse af Christianiaområdet.

Af forsvarsministeren (Enggaard).
(Fremsat 19/4 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

På Socialdemokratiets vegne vil jeg give udtryk for en rimelig tilfredshed med, at det er lykkedes forsvarsministeren at udarbejde et lovforslag, der allerede i sin overskrift har et betydelig mere positivt signal og sigte end især de to tidligere forslag, vi har set inden for det sidste års tid, altså henholdsvis regeringens forslag fra foråret 1988 og Kristeligt Folkepartis og CD's fra efteråret 1988, hvor ordet »afvikling« optrådte allerede i overskriften.

Indholdet i de to forslag var i øvrigt i samme skure og i en skærende modsætning til den sidste dagsordensvedtagelse af 19. november 1987, hvorfra jeg blot vil citere det sidste